

KONVENCIJA DĖL PABĖGĖLIŲ STATUSO

Priimta 1951 m. liepos 28 d.

Suvienytųjų Nacijų Organizacijos įgaliotųjų atstovų
Konferencijos dėl pabėgėlių ir pilietybės neturinčių asmenų
statuso,
sušauktos pagal 1950 m. gruodžio 14 d. Generalinės Asamblėjos 429
(V) rezoliuciją

ĮSIGALIOJO: 1954 m. balandžio 22 d. pagal 43 straipsnį.

PREAMBULĖ

Aukštosios susitariančios šalys,

atsižvelgdamos į tai, kad Suvienytųjų Nacijų Organizacijos
įstatai ir Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, priimta
Generalinės Asamblėjos 1948 m. gruodžio 10 d., nustatė principą,
pagal kurį visi žmonės turi naudotis pagrindinėmis teisėmis ir
laisvėmis be jokios diskriminacijos,

atsižvelgdamos į tai, kad Suvienytųjų Nacijų Organizacija ne
kartą parodė didelį susirūpinimą pabėgėliais ir dėjo visas
pastangas, kad jie galėtų kuo plačiau naudotis pagrindinėmis
teisėmis ir laisvėmis,

atsižvelgdamos į tai, kad pageidautina peržiūrėti ir
apjungti ankstesnius tarptautinius susitarimus dėl pabėgėlių
statuso ir išplėsti jų taikymo sritį ir jų teikiamą apsaugą nauju
susitarimu,

atsižvelgdamos į tai, kad prieglobsčio teisės suteikimas kai
kurioms šalims gali būti per sunki našta ir kad problemos, kurios
tarptautinį mastą ir pobūdį pripažino Suvienytųjų Nacijų
Organizacija, negalima teigiamai išspręsti be tarptautinio
bendradarbiavimo,

išreikšdamos pageidavimą, kad visos valstybės, pripažindamos
pabėgėlių problemas socialinį ir humanistinį pobūdį, imtųsi visų
priemonių ir užkirstų kelią dėl jos kylantiems valstybių
nesutarimams,

pažymėdamos, kad Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Pabėgėlių
reikalų Vyriausiajam komisarui patikėtina pareiga stebėti, kaip
vykdomos tarptautinės konvencijos dėl pabėgėlių apsaugos, ir
pripažindamos, kad šios problemos sprendimo priemonių koordinavimo
veiksmingumas priklausys nuo valstybių bendradarbiavimo su
Vyriausiuoju komisaru,

susitarė:

I DALIS

BENDRIEJI NUOSTATAI

1 straipsnis - Sąvoka "pabėgėlis"

A. Šioje Konvencijoje sąvoka "pabėgėlis" nusako asmenį,
kuris:

1) buvo laikomas pabėgėliu pagal 1926 m. gegužės 12 d. ir
1928 m. birželio 30 d. susitarimus arba pagal 1933 m. spalio 28 d.
ir 1938 m. vasario 10 d. konvencijas, 1939 m. rugsėjo 14 d.
Protokolą arba Tarptautinės pabėgėlių reikalų organizacijos
įstatus;

nutarimai dėl teisės laikyti save pabėgėliu nesuteikimo,
priimti Tarptautinės pabėgėlių reikalų organizacijos jos veiklos
metu, nekliudo pabėgėlių statusą suteikti asmenims atitinkantiems

šio skirsnio 2 punkto sąlygas;

2) dėl įvykių, buvusių iki 1951 m. sausio 1 d., arba dėl visiškai pagrįstos baimės būti persekiojamam dėl rasės, religijos, pilietybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politinių įsitikinimų yra už šalies, kurios pilietis jis yra, ribų ir negali arba bijo naudotis tos šalies gynyba; arba neturėdamas atitinkamos pilietybės ir būdamas už šalies, kurioje anksčiau buvo jo nuolatinė gyvenamoji vieta, ribų dėl tokių įvykių negali ar bijo į ją grįžti.

Jei asmuo turi kelių šalių pilietybę, sąvoka "šalis, kurios pilietis jis yra" reiškia bet kurią šalį, kurios pilietis jis yra, ir nelaikoma, kad ta šalis jo negins, jei be svarbios priežasties, susijusios su visiškai pagrįsta baime, jis nepasinaudoja vienos iš šalių, kurios pilietis jis yra, gynyba.

B. 1) Šios Konvencijos 1 straipsnio A skirsnyje žodžiai "įvykiai, buvę iki 1951 m. sausio 1 d." reiškia: arba a) "įvykius, buvusių Europoje iki 1951 m. sausio 1 d.", arba b) "įvykius, buvusių Europoje ar kitur iki 1951 m. sausio 1 d."; ir kiekviena susitarianti valstybė pasirašymo, ratifikavimo ar prisijungimo metu nurodo, kurios iš šių reikšmių ji laikosi savo išpareigojimuose, prisiimtuose vadovaujantis šia Konvencija.

2) Kiekviena susitarianti valstybė, priėmusi a) reikšmę, gali bet kuriuo metu išplėsti savo išpareigojimus priimdama b) reikšmę ir informuodama apie tai Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinį sekretorių.

C. Ši Konvencija daugiau netaikoma asmeniui, patenkančiam į A skirsnio apibrėžimą, jeigu jis:

1) savanoriškai vėl pasinaudojo šalies, kurios pilietis jis yra, gynyba; arba

2) netekęs savo pilietybės, ją vėl savanoriškai įgijo; arba

3) įgijo naują pilietybę ir naudojasi tos šalies, kurios pilietis dabar yra, gynyba; arba

4) savanoriškai vėl įsikūrė šalyje, kurią buvo palikęs arba už kurios ribų jis buvo vijodamas būti persekiojamas; arba

5) daugiau negali atsisakinėti naudotis šalies, kurios pilietis jis yra, gynyba, nes jau nėra aplinkybių, dėl kurių jis buvo pripažintas pabėgėliu;

Šio punkto nuostatos netaikomos pabėgėliams, patenkantiems į šio straipsnio A skirsnio 1 punkto apibrėžimą, jeigu jie turi pakankamai argumentų, susijusių su ankstesniu persekiojimu, atsisakyti naudotis šalies, kurios piliečiai jie yra, gynyba;

60 kaip pilietybės neturintis asmuo gali grįžti į šalį, kurioje anksčiau buvo jo nuolatinė gyvenamoji vieta, nes nebėra aplinkybių, dėl kurių jis buvo pripažintas pabėgėliu;

Šio punkto nuostatos netaikomos pabėgėliams, patenkantiems į šio straipsnio A skirsnio 1 punkto apibrėžimą, jeigu jie turi pakankamai argumentų, susijusių su ankstesniu persekiojimu, atsisakyti grįžti į šalį, kurioje anksčiau buvo jų nuolatinė gyvenamoji vieta.

D. Ši Konvencija netaikoma asmenims, kurie šiuo metu naudojasi kitų Suvienytųjų Nacijų Organizacijos organų ar organizacijų, išskyrus Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Pabėgėlių reikalų Vyriausiąjį komisarą, gynyba ar parama.

Jei tokia gynyba ar parama dėl kokios nors priežasties nutraukiama galutinai nereguliuojant tokių asmenų padėties pagal atitinkamas rezoliucijas, priimtas Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinės Asamblėjos, šie asmenys automatiškai įgyja šioje Konvencijoje numatytas teises.

E. Ši Konvencija netaikoma asmenims, kuriems, šalies, kurioje jie gyvena, kompetentingi valdžios organai pripažįsta teises ir

pareigas, susijusias su tos šalies pilietybe.

F. Šios Konvencijos nuostatos netaikomos visiems tiems asmenims, kurių atžvilgiu yra rimtų priežasčių manyti, kad jie:

a) įvykdė nusikaltimą taikai, karinį nusikaltimą ar nusikaltimą žmonijai, kaip jie apibrėžiami tarptautiniuose dokumentuose, sudarytuose tam, kad būtų imamasi priemonių prieš tokius nusikaltimus;

b) įvykdė sunkų nepolinio pobūdžio nusikaltimą už juos priglobusios šalies ribų tada, kai dar nebuvo įsileisti į tą šalį kaip pabėgėliai;

c) yra kaltinami veika, prieštaraujančia Suvienytųjų Nacijų Organizacijos tikslams ir principams.

2 straipsnis - Bendri išipareigojimai

Kiekvienas pabėgėlis turi išipareigojimų šaliai, kurioje jis yra, šiuo atveju - paklusit jos įstatymams ir potvarkiams, taip pat priemonėms, kurių imamasi viešajai tvarkai palaikyti.

3 straipsnis - Diskriminacijos nebuvimas

Susitariančios valstybės taiko šios Konvencijos nuostatas pabėgėliams be jokios diskriminacijos rasės, religijos ar valstybinės kilmės pagrindu.

4 straipsnis - Religinės pažiūros

Susitariančios valstybės jų teritorijose esantiems pabėgėliams suteikia bent jau tokią pat palankią padėtį, kaip ir savo piliečiams, laisvai išpažinti savo religiją ir duoti savo vaikams religinį auklėjimą.

5 straipsnis - Teisės, suteiktos nepriklausomai nuo šios Konvencijos

Jokia šios Konvencijos nuostata nepažeidžia kokių nors teisių ir privilegijų, susitariančios valstybės suteiktų pabėgėliams nepriklausomai nuo šios Konvencijos.

6 straipsnis - Sąvoka "tomis pačiomis aplinkybėmis"

Šioje Konvencijoje sąvoka "tomis pačiomis aplinkybėmis" reiškia, kad pabėgėlis turi atlikti visus reikalavimus (ir reikalavimus dėl laikino buvimo arba gyvenimo šalyje trukmės ir sąlygų), kurios tam tikras asmuo turėtų atitikti, kad galėtų naudotis atitinkama teise, jeigu jis nebūtų pabėgėlis, išskyrus reikalavimus, kurių dėl jų pobūdžio pabėgėlis negali atitikti.

7 straipsnis - Išimtyt taikant abipusiškumo principą

1. Išskyrus tuos atvejus, kai šios Konvencijos nuostatų pagrindu pabėgėliams suteikiama palankesnė teisinė padėtis, susitarianči valstybė suteikia pabėgėliams tokią padėtį, kokia naudojasi visi užsieniečiai.

2. Trejus metus išgyvenusiems susitariančios valstybės teritorijoje pabėgėliams netaikomas įstatymais nustatytas abipusiškumo principas.

3. Kiekviena susitarianči valstybė ir toliau teikia pabėgėliams teises ir privilegijas, į kurias jie be jokių abipusių išipareigojimų turėjo teisė šios Konvencijos įsigaliojimo toje

valstybėje dieną

4. Susitariančios valstybės palankiai žiūri į galimybę suteikti pabėgėliams, netaikant abipusiškumo principo, teises ir privilegijas, be tų, į kurias jie turi teisę pagal 2 ir 3 punktą, ir į galimybę netaikyti abipusiškumo principo tiems pabėgėliams, kurie neatitinka 2 ir 3 punkte numatytų sąlygų.

5. 2 ir 3 punkto nuostatos taikomos ir šios Konvencijos 13, 18, 19, 21 ir 22 straipsniuose nurodytoms teisėms ir privilegijoms, ir toms teisėms bei privilegijoms, kurios šioje Konvencijoje nenumatytos.

8 straipsnis - Išimtys taikant išimtinės priemonės

Išimtinių priemonių, kurių gali būti imamas prieš užsienio valstybės piliečius, jų turtą ar interesus, susitariančios valstybės netaiko pabėgėliams, kurie formaliai yra šios valstybės piliečiai, vien tik jų pilietybės pagrindu. Susitariančios valstybės, kurių įstatymai neleidžia taikyti bendro šio straipsnio principo, atitinkamais atvejais daro išimtis tokių pabėgėlių naudai.

9 straipsnis - Laikinos priemonės

nė viena šios Konvencijos nuostata neatimama iš susitariančios valstybės teisė karo ar kitų ypatingų aplinkybių atvejais imtis laikinų priemonių, kurias ji laiko būtinomis valstybės saugumui, prieš kokį nors asmenį jai dar neišsiaiškinus, kad tas asmuo iš tikrųjų yra pabėgėlis ir kad imtis prieš jį tokių priemonių yra būtina valstybės saugumo interesais.

10 straipsnis - Be pertraukos pragyventas laikotarpis

1. Jei Antrojo pasaulinio karo metu pabėgėlis buvo deportuotas ir išsiųstas į vienos iš susitariančių valstybių teritoriją ir tenai gyvena, tai tokio prievartinio buvimo laikas laikomas teisėto gyvenimo toje teritorijoje laiku.

2. Jei Antrojo pasaulinio karo metu pabėgėlis buvo deportuotas iš kurios nors susitariančios valstybės teritorijos ir iki šios Konvencijos įsigaliojimo dienos grįžo į ją nuolatos gyventi, tai laikas, išgyventas prieš tokią deportaciją ir po jos, laikomas vienu nepertraukiamu laikotarpiu visais atvejais, kai reikalaujama tam tikro be pertraukos pragyvento laikotarpio.

11 straipsnis - Pabėgėliai jūreiviai

Jei pabėgėliai yra asmenys, nuolatos tarnaujantys laivo, plaukiojančio su vienos iš susitariančių valstybių vėliava, įguloje, ta valstybė palankiai žiūri į šių asmenų apgyvendinimą savo teritorijoje ir į kelionės dokumentų išdavimą arba laikinos teisės įvažiuoti į jos teritoriją suteikimą siekdama palengvinti jiems apsigyventi kitoje šalyje.

II DALIS

TEISINIS STATUSAS

12 straipsnis - Asmens statusas

1. Pabėgėlio statusą nustato šalies, kurioje yra nuolatinė gyvenamoji jo vieta, įstatymai arba, jei nuolatinės gyvenamosios vietos jis neturi, įstatymai tos šalies, kurioje jis gyvena.

2. Anksčiau įgytas pabėgėlio teises, priklausančias nuo jo statuso, konkrečiai, su vedybomis susijusias teises, susitariančios valstybės gerbs atlikdamos reikalingus tos valstybės įstatymų nustatytus formalumus, su sąlyga, kad atitinkama teisė yra viena iš tų, kurias pripažintų tos valstybės įstatymai, jei tas asmuo nebūtų tapęs pabėgėliu.

13 straipsnis - Kilnojamas ir nekilnojamas turtas

Kilnojamam ir nekilnojamam turtui įsigyti ir kitoms su juo susijusioms teisėms įgyvendinti, taip pat nuomos ir kitoms sutartims dėl kilnojamo ir nekilnojamo turto sudaryti susitariančios valstybės suteikia pabėgėliui kuo palankesnę padėtį ir kiekvienu atveju ne mažiau palankią už tą, kokia tomis pačiomis aplinkybėmis paprasta suteikiama užsieniečiams.

14 straipsnis - Autorinės ir pramoninės teisės

Pramoninėms teisėms, tokioms kaip išradimų, brėžinių ar modelių, firmų ženklų, firmų pavadinimų teisė, ir teisei į literatūros, meno ir mokslo kūrinius apsaugą pabėgėliui toje šalyje, kurioje yra nuolatinė gyvenamoji jo vieta, suteikiama tokia pati apsauga, kokia teikiama tos šalies piliečiams. Kurios nors kitos susitariančios valstybės teritorijoje jam suteikiama tokia pati apsauga, kokia šioje teritorijoje teikiama piliečiams tos šalies, kurioje yra nuolatinė gyvenamoji jų vieta.

15 straipsnis - Asociacijų teisė

Nepolitinėms ir pelno nesiekiančioms asociacijoms ir profesinėms sąjungoms steigti susitariančios valstybės teisėtai jų teritorijoje gyvenantiems pabėgėliams suteikia kuo palankesnę padėtį ir kiekvienu atveju ne mažiau palankią už tą, kuri paprastai suteikiama užsieniečiams tomis pačiomis aplinkybėmis.

16 straipsnis - Teisė kreiptis į teismus

1. Kiekvienas pabėgėlis turi teisę laisvai kreiptis į teismus visų susitariančių valstybių teritorijose.

2. Kiekvienas pabėgėlis susitariančioje valstybėje, kurioje yra nuolatinė gyvenamoji jo vieta, turi tokią pat teisę, kaip ir jos piliečiai, kreiptis į teismą, naudotis teisine pagalba ir nemokėti teismo išlaidų.

3. Visose kitose šalyse, išskyrus nuolatinės gyvenamosios vietos šalį, 2 punkte nurodytoms teisėms įgyvendinti pabėgėliui suteikiama tokia pat padėtis, kaip ir nuolatinės jo gyvenamosios vietos šalies piliečiams.

III DALIS

PELNINGI UŽSIĖMIMAI

17 straipsnis - Samdomas darbas

1. Teisei dirbti samdomąjį darbą įgyvendinti susitariančios valstybės suteikia teisėtai jų teritorijoje gyvenantiems pabėgėliams kuo palankesnę teisinę padėtį ir kiekvienu atveju ne mažiau palankią už tą, kuri paprastai suteikiama užsieniečiams tomis pačiomis aplinkybėmis.

2. Priemonės, kuriomis siekiama apriboti užsieniečius ar jų sandymą arba apsaugoti vidaus darbo rinką, nebus taikomos pabėgėliams, kuriems šios priemonės nebuvo taikomos šios Konvencijos įsigaliojimo atitinkamoje susitariančioje valstybėje dieną arba kurie atitinka vieną iš šių sąlygų:

- a) yra išgyvenę toje šalyje trejetą metų;
- b) jų sutuoktiniai yra šalies, kurioje jie gyvena, piliečiai. Pabėgėlis negali vadovautis šia nuostata, jeigu jis yra išsiskyręs;
- c) vienas ar daugiau jų vaikų turi gyvenamosios šalies pilietybę.

3. Susitariančios valstybės palankiai žiūri į galimybę sulygtinti visų pabėgėlių teises dirbti samdomąjį darbą su piliečių teisėmis, ypač tų pabėgėlių, kurie atvyko į jų teritoriją vykdydami darbo jėgos verbavimo programas arba pagal imigracijos planus.

18 straipsnis - Darbas savoje įmonėje

Teisei savarankiškai verstis žemės ūkiu, pramone, amatais ir prekyba ir kurti prekybos bendrovės įgyvendinti susitariančios valstybės teisėtai jų teritorijoje gyvenantiems pabėgėliams suteikia kuo palankesnę teisinę padėtį ir kiekvienu atveju ne mažiau palankią už tą, kuria paprastai naudojasi užsieniečiai tomis pačiomis aplinkybėmis.

19 straipsnis - Profesijų laisvė

1. Kiekviena susitarianči valstybė teisėtai jos teritorijoje gyvenantiems pabėgėliams, turintiems tos valstybės kompetentingų organų pripažintus diplomus ir norintiems verstis laisva profesija, suteikia kuo palankesnę teisinę padėtį ir kiekvienu atveju ne mažiau palankią už tą, kuria paprastai naudojasi užsieniečiai tomis pačiomis aplinkybėmis.

2. Susitariančios valstybės imasi visų jų įstatymais ir konstitucijomis leidžiamų priemonių, padedančių tokiems pabėgėliams įsikurti į metropoliją neįeinančiose teritorijose, už kurių tarptautinius ryšius jos atsako.

IV DALIS

SOCIALINIS APRŪPINIMAS

20 straipsnis - Normavimas

Ten, kur yra visiems gyventojams privaloma normavimo sistema, reguliuojanti deficitinių produktų bendrą paskirstymą, ta sistema pabėgėliams taikoma lygiai taip pat, kaip ir piliečiams.

21 straipsnis - Gyvenamasis plotas

Kadangi gyvenamojo ploto klausimai reguliuojami įstatymais ar potvarkiais arba juos kontroliuoja valstybinė valdžia,

susitariančios valstybės teisėtai jų teritorijose gyvenantiems pabėgėliams suteikia kuo palankesnę teisinę padėtį ir kiekvienu atveju ne mažiau palankią už ta, kuria paprastai naudojasi užsieniečiai tomis pačiomis aplinkybėmis.

22 straipsnis - Liaudies švietimas

1. Pradiniam mokslui įgyti susitariančios valstybės pabėgėliams suteikia tokią pačią teisinę padėtį, kaip ir piliečiams.

2. Kitų rūšių mokslui, be pradinio, įgyti, konkrečiai, turėti galimybę mokytis naudotis užsienio mokyklų atestatais, diplomais ir laipsniais, nemokėti mokesčių už mokslą ir rinkliavas ir gauti stipendijas, susitariančios valstybės suteikia pabėgėliams kuo palankesnę teisinę padėtį ir kiekvienu atveju ne mažiau palankią už tą, kuria paprastai naudojasi užsieniečiai tomis pačiomis aplinkybėmis.

23 straipsnis - Vyriausybės pagalba

Vyriausybės pagalbai ir paramai gauti susitariančios valstybės teisėtai jų teritorijoje gyvenantiems pabėgėliams suteikia tokią pačią padėtį, kokia naudojasi jų piliečiai.

24 straipsnis - Darbo įstatymai ir socialinis aprūpinimas

1. Susitariančios valstybės teisėtai jų teritorijoje gyvenantiems pabėgėliams suteikia tokią pačią padėtį, kaip ir piliečiams, tokių teisių atžvilgiu:

a) atlyginimo už darbą, įskaitant pašalpas šeimai, jeigu jos sudaro atlyginimo už darbą dalį, darbo dienos trukmės, viršvalandinio darbo, apmokamų atostogų, namudinio darbo apribojimo, minimalaus samdomų darbuotojų amžiaus, mokinystės ir profesinio parengimo, moterų ir paauglių darbo ir naudojimosi kolektyvinių sutarčių privalumais, nes šiuos klausimus reguliuoja įstatymai ar potvarkiai arba kontroliuoja administracinė valdžia;

b) socialinio aprūpinimo (įstatyminių nuostatų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų, motinystės, ligos, invalidumo, senatvės, mirties, nedarbo, šeimos pareigų ir kitais atvejais, kuriuos pagal nacionalinius įstatymus ar potvarkius numato socialinio aprūpinimo sistema), su tokiais apribojimais;

i) gali būti atitinkama tvarka įgytoms ir įgyjamoms teisėms išlaikyti;

ii) nuolatinės gyvenamosios vietos šalies įstatymais ar potvarkiais gali būti nustatyta speciali visos ar dalinės pašalpos, mokamos iš valstybinių lėšų, ir pašalpų, mokamų asmenims, kurie neįvykdė visų įnašų sąlygų, reikalingų normalioms pensijoms gauti, gavimo tvarka.

2. Tai, kad asmuo, turintis teisę gauti kompensaciją pabėgėlio mirties dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar dėl profesinės ligos atveju, tuo metu gyvena ne susitariančios valstybės teritorijoje, neturi jokios reikšmės.

3. Susitariančios valstybės suteikia pabėgėliams privilegijas, susijusias su tarp jų sudarytais arba būsimais susitarimais dėl įgytų arba įgyjamų teisių išlaikymo socialinio aprūpinimo srityje, laikydamosi tik tų sąlygų, kurios taikomos tuos susitarimus pasirašiusių valstybių piliečiams.

4. Susitariančios valstybės pritaria, kad pabėgėliams būtų suteikiamos, kiek tai įmanoma, privilegijos, susijusios su tokiais susitarimais, kurie visada gali galioti tarp šių susitariančių ir

sutartyje nedalyvaujančių valstybių.

V DALIS

ADMINISTRACINĖS PRIEMONĖS

26 straipsnis - Administracinė pagalba

1. Tuo atveju, kai kokios nors pabėgėlių teisei įgyvendinti reikia užsienio valstybės valdžios organų, į kuriuos jie negali kreiptis, pagalbos, susitariančios valstybės, kurių teritorijoje jie gyvena, imasi priemonių, kad tokią pagalbą jiems suteiktų jų pačių valdžios organai arba kokios nors tarptautiniai organai.

2. 1 punkte nurodyti organai aprūpina pabėgėlius arba pasirūpina, kad jiems prižiūrint pabėgėliai būtų aprūpinami dokumentais ar pažymėjimais, kokios paprastai išduodami užsieniečiams jų valdžios organų arba šiems organams tarpininkaujant.

3. Tokia tvarka išduoti dokumentai ar pažymėjimai atstoja oficialius dokumentus, išduodamus užsieniečiams jų valdžios organų arba jiems tarpininkaujant, ir laikomi galiojančiais, kol neįrodyta, kad jie negalioja.

4. Išskyrus ypatingas lengvatas, kurios teikiamos neturtingiems asmenims, už šiame straipsnyje minėtas paslaugas gali būti imamas mokestis, tačiau jis neturi būti didelis ir turi atitikti tą, kuris už panašias paslaugas imamas iš piliečių.

5. Šio straipsnio nuostatos neliečia 27 ir 28 straipsnio nuostatų.

26 straipsnis - Kilnojimosi laisvė

kiekviena susitarianči valstybė teisėtai jos teritorijoje esantiems pabėgėliams suteikia teisę pasirinkti gyvenamąją vietą ir laisvai kilnoti jos teritorijoje, su sąlyga, kad jie laikysis visų taisyklių, taikomų užsieniečiams tomis pačiomis aplinkybėmis.

27. straipsnis - Asmens pažymėjimas

Susitariančios valstybės išduoda asmens pažymėjimą visiems jų teritorijoje esantiems pabėgėliams, neturintiems galiojančių kelionės dokumentų.

28 straipsnis - Kelionės dokumentai

1. Susitariančios valstybės išduoda teisėtai jų teritorijoje gyvenantiems pabėgėliams kelionės dokumentus, suteikiančius teisę važinėti už jų teritorijos ribų, jei tam nekliudo svarbios valstybės saugumo ar viešosios tvarkos priežastys; tokiems dokumentams taikomos prie šios Konvencijos pridėtų taisyklių nuostatos. Susitariančios valstybės gali išduoti tokį kelionės dokumentą kiekvienam jų teritorijoje esančiam pabėgėliui, jos pritaria, kad tokie kelionės dokumentai būtų išduodami jų teritorijoje esantiems pabėgėliams, negalintiems jų gauti iš šalies, kurioje jie teisėtai gyvena.

2. Kelionės dokumentus, kurie buvo išduoti pabėgėliams pagal ankstesnius tarptautinius susitarimus tų susitarimų dalyvių, susitariančios valstybės pripažįsta ir laiko lygiai tokiais pat,

kaip kad jie būtų išduoti vadovaujantis šiuo straipsniu.

29 straipsnis - Mokesčiai

1. Susitariančios valstybės neima iš pabėgėlių jokių maitų, rinkliavų ar mokesčių, išskyrus uos arba didesnius už tuos, kurie tomis pačiomis sąlygomis imami arba gali būti imami iš jų piliečių.

2. Ankstesnio punkto nuostatos jokia būdu nedraudžia taikyti pabėgėliams įstatymų ar potvarkių dėl mokesčių už administracinių dokumentų, įskaitant asmens pažymėjimus, išdavimą užsieniečiams.

30 straipsnis - Turto išvežimas

1. Susitariančios valstybės pagal savo įstatymus ir potvarkius leidžia pabėgėliams atsivežtą į jų teritoriją turtą išsivežti į kitą šalį, kuri juos išleidžia apsigyventi.

2. Susitariančios valstybės palankiai žiūri į pabėgėlių prašymus leisti išsivežti turtą, nesvarbu, kur jis būtų, reikalingą jiems apsigyventi kitoje šalyje, kuri jiems suteikia įvažiavimo teisę.

31 straipsnis - Pabėgėliai, neteisėtai esantys šalyje, kuri suteikė jiems prieglobstį

1. Susitariančios valstybės neskiria nuobaudų už neteisėtą įvažiavimą ar neteisėtą buvimą jų teritorijoje pabėgėliams, kurie, atvykę iš teritorijos, kur jų gyvybei ar laisvei grėsė 1 straipsnyje numatytas pavojus, įvažiuoja į šių valstybių teritoriją arba yra joje be leidimo, jeigu jie patys nedelsdami prisistato valdžios organams ir išsamiai paaiškina savo neteisėtą įvažiavimą ar buvimą.

2. Susitariančios valstybės netaiko apribojimų, jei tai nėra būtina, trukdančių tokiems pabėgėliams laisvai kilnotis; tokie apribojimai taikomi tik tol, kol nebus nustatytas šių pabėgėlių statusas toje valstybėje arba kol jie negaus teisės įvažiuoti į kitą šalį. Susitariančios valstybės duoda tokiems pabėgėliams pakankamai laiko ir sudaro visas sąlygas gauti leidimą įvažiuoti į kitą šalį.

32 straipsnis - Išsiuntimas

1. Susitariančios valstybės neišsiunčia teisėtai jų teritorijoje gyvenančių pabėgėlių, išskyrus atvejus, kai tai yra būtina valstybės saugumo ar viešosios tvarkos interesais.

2. Tokie pabėgėliai išsiunčiami tik vadovaujantis teismo priimtu sprendimu. Išskyrus atvejus, kai to negalima daryti svarbiais valstybės saugumo sumetimais, pabėgėliams suteikiama teisė savo pasiteisinimui pateikti įrodymus ir pasiskųsti kompetentingiems organams ar atitinkamų organų specialiai paskirtiems asmenims ir turėti tam tikslui savo atstovus.

3. Susitariančios valstybės tokiems pabėgėliams suteikia pakankamai laiko gauti leidimą teisėtai įvažiuoti į kitą šalį. Susitariančios valstybės pasilieka teisę tuo metu taikyti tokias vidaus priemones, kokios joms atrodo reikalingos.

33 straipsnis - Draudimas išsiųsti pabėgėlius arba juos priverstinai grąžinti

(į šalis, iš kurių jie atvyko)

1. Nė viena susitarianči valstybė jokia būdu neišsiunčia ir

negražina pabėgėlių į šalį, kur jų gyvybei ar laisvei grėstų pavojus dėl rasės, religijos, pilietybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politinių pažiūrų.

2. Tačiau ši nuostata negali būti taikoma pabėgėliams, dėl svarbių priežasčių laikomiems pavojingais šalies, kurioje jie yra, saugumui arba nuteistiems įsigaliojusiu nuosprendžiu už ypač sunkų nusikaltimą ir keliantiems visuotinį pavojų šaliai.

34 straipsnis - Natūralizacija

Susitariančios valstybės pagal galimybę padeda pabėgėliams asimiliuotis ir natūralizuotis. Jos darys viską, kad pagreitintų natūralizacijos procedūrą ir kiek įmanoma sumažintų mokesčius ir išlaidas už tokias procedūras.

VI DALIS

KONVENCIJOS TAIKYMO IR PEREINAMOJO LAIKOTARPIO NUOSTATA

35 straipsnis - Nacionalinės valdžios organų ir Suvienytųjų Nacijų Organizacijos bendradarbiavimas

1. Susitariančios valstybės įsipareigoja bendradarbiauti su Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Pabėgėlių reikalų Vyriausiojo komisaro valdyba ar kuriuo nors kitu Suvienytųjų Nacijų Organizacijos organu, kuriam gali būti perduotos jos funkcijos, ir padėti vykdyti jų įsipareigojimus stebėti, kaip laikomasi šios Konvencijos nuostatų.

2. Kad Vyriausiojo komisaro valdyba ar kuris kitas ji pakeičiantis Suvienytųjų Nacijų Organizacijos organas galėtų informuoti kompetentingus Suvienytųjų Nacijų Organizacijos organus, susitariančios valstybės įsipareigoja atitinkama forma teikti jiems reikalingą informaciją ir statistinius duomenis apie:

- a) pabėgėlių padėti,
- b) šios Konvencijos įgyvendinimą ir
- c) galiojančius ar įsigaliosiančius įstatymus, potvarkius ir dekretus dėl pabėgėlių.

36 straipsnis - Supažindinimas su nacionaliniais įstatymais

Susitariančios valstybės supažindina Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinį sekretorių su įstatymais ir potvarkiais, kuriuos jos išleido šiai Konvencijai įgyvendinti.

37 straipsnis - Ryšys su ankstesnėmis konvencijomis

Nepažeidžiant šios Konvencijos 28 straipsnio 2 punkto, šios Konvencijos dalyvėmis ši Konvencija pakeičia 1922 m. liepos 5 d., 1924 m. gegužės 31 d., 1926 m. gegužės 12 d., 1928 m. birželio 30 d. ir 1935 m. liepos 30 d. aktus, 1933 m. spalio 28 d. ir 1938 m. vasario 10 d. konvencijos bei 1939 m. rugsėjo 14 d. protokolą ir 1946 m. spalio 15 d. susitarimą.

VII DALIS

BAIGIAMIEJI NUOSTATAI

38 straipsnis - Ginčų sprendimas

Visi ginčai tarp šios Konvencijos dalyvių dėl jos aiškinimo ar taikymo, kurių negalima išspręsti kitokiu būdu, bet kurios ginčo šalies prašymu perduodami Tarptautiniam teismui.

39 straipsnis - Pasirašymas, ratifikavimas ir prisijungimas

1. Ši Konvencija priimta pasirašyti Ženevoje 1951 m. liepos 28 d., o po to atiduodama saugoti Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generaliniam sekretoriui. Ją galima pasirašyti Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Europos skyriuje nuo 1951 m. liepos 28 d. iki rugpjūčio 31 d. o vėliau bus galima pasirašyti Suvienytųjų Nacijų Organizacijos būstinėje nuo 1951 m. rugsėjo 17 d. iki 1952 m. gruodžio 31 d.

2. Šią Konvenciją gali pasirašyti visos valstybės, Suvienytųjų Nacijų Organizacijos narės, ir visos kitos valstybės, pakviestos dalyvauti įgaliotųjų atstovų Konferencijoje dėl pabėgėlių ir pilietybės neturinčių asmenų statuso, ar valstybės, kurioms Generalinė Asamblėja pasiūlys pasirašyti šią Konvenciją. Ši Konvencija ratifikuotina, ir ratifikavimo raštai atiduodami saugoti Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generaliniam sekretoriui.

3. Prie šios Konvencijos gali prisijungti šio straipsnio 2 punkte nurodytos valstybės nuo 1951 m. liepos 28 d. Prisijungiamo prisijungimo dokumentą atiduodant saugoti Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generaliniam sekretoriui.

40 straipsnis - Konvencijos taikymas teritorijoms

1. Kiekviena valstybė pasirašymo, ratifikavimo ar prisijungimo metu gali pareikšti, kad ši Konvencija bus taikoma visoms arba kai kurioms teritorijoms, už kurių tarptautinius ryšius ta valstybė atsako. Toks pareiškimas įsigalioja šios Konvencijos įsigaliojimo toje valstybėje dieną.

2. Vėliau apie tokį šios Konvencijos taikymą pranešama per Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinį sekretorių, ir toks pranešimas įsigalioja devyniasdešimtą dieną po to, kai jį gauna Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinis sekretorius arba kai ši Konvencija įsigalioja toje valstybėje, jei ši data yra vėlesnė.

3. Kiekviena suinteresuota valstybė apsvarsto klausimą dėl galimybės imtis priemonių ir pradėti taikyti šią Konvenciją tose teritorijose, kuriose pasirašymo, ratifikavimo ar prisijungimo metu ši Konvencija nebuvo taikoma, jei tam neprieštarauja tų teritorijų vyriausybės ir tai yra būtina dėl konstitucinių priežasčių.

41 straipsnis - Federacinės valstybės

Federacinėms arba neunitarinėms valstybėms taikomos tokios nuostatos

a) šios Konvencijos straipsniuose, kurie patenka į federalinės įstatymų leidžiamosios valdžios jurisdikciją, federacinės vyriausybės įsipareigojimai iš dalies atitinka įsipareigojimus šios Konvencijos dalyvių, kurios nėra federacinės valstybės;

b) su šios Konvencijos straipsniais, kurie patenka į federaciją įeinančių valstijų, provincijų ar kantonų, pagal federacijos konstitucinę sistemą neprivalančių imtis teisinių priemonių, jurisdikcija, federalinė vyriausybė kaip galima greičiau supažindina atitinkamus valstijų, provincijų ar kantonų valdžios organus išreikšdama savo pritarimą;

c) federacinė valstybė, šios Konvencijos dalyvė, kurios nors kitos susitariančios valstybės reikalavimus, perduotu per Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinį sekretorių, informuoja, kokie įstatymai yra priimti ir kas praktiškai daroma federacijoje ir jos sudedamosiose dalyse dėl kiekvienos Konvencijos nuostatos ir kokių mastu ta nuostata yra įgyvendinta įstatymais ar kitokiu būdu.

42 straipsnis - Išlygos

1. Kiekviena valstybė pasirašymo, ratifikavimo ar prisijungimo metu gali daryti išlygas šios Konvencijos straipsniams, išskyrus 1, 3, 4 straipsnį, 16 straipsnio 1 punktą, 33 ir 36 - 46 straipsnius.

2. Kiekviena valstybė, daranti išlygą pagal šio straipsnio 1 paragrafą, gali bet kuriuo metu ją atšaukti pranešdama apie tai Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generaliniam sekretoriui.

43 straipsnis - Įsigaliojimas

1. Ši Konvencija įsigalioja devyniasdešimtą dieną po šešto ratifikavimo rašto ar prisijungimo dokumento atidavimo saugoti dienos.

2. Kiekvienoje valstybėje, kuri ratifikuoja šią Konvenciją ar prie jos prisijungia po šešto ratifikavimo rašto ar prisijungimo dokumento atidavimo saugoti dienos. Ši Konvencija įsigalioja devyniasdešimtą dieną po jos pačios ratifikavimo rašto ar prisijungimo dokumento atidavimo saugoti dienos.

44 straipsnis - Denonsavimas

1. Kiekviena susitarianči valstybė gali bet kuriuo metu denonsuoti šią Konvenciją pranešdama apie tai Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generaliniam sekretoriui.

2. Atitinkamoje susitariančioje valstybėje toks denonsavimas įsigalioja po vienerių metų nuo tos dienos, kai Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinis sekretorius gauna pranešimą.

3. Kiekviena valstybė, padariusi pareiškimą ar pasiuntusi pranešimą pagal 40 straipsnį, po to gali bet kuriuo metu per Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinį sekretorių pareikšti, kad po metų, kai Generalinis sekretorius gaus šį pranešimą, Konvencija nebus taikoma atitinkamoje teritorijoje.

45 straipsnis - Peržiūrėjimas

1. Kiekviena susitarianči valstybė bet kuriuo metu gali per Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinį sekretorių pareikalauti peržiūrėti šią Konvenciją.

2. Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinė Asamblėja siūlo atitinkamas priemones, jei atsižvelgiant į tokį reikalavimą jų reikia imtis.

46 straipsnis - Suvienytųjų Nacijų Organizacijos

Generalinio sekretoriaus informacija

Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinis sekretorius informuoja visas suvienytųjų Nacijų Organizacijos nares ir valstybes, nesančias jos narėmis, nurodytas 39 straipsnyje:

- a) apie pareiškimus ir pranešimus pagal 1 straipsnio B skirsnį;
- b) apie pasirašymus, ratifikavimus ir prisijungimus pagal 39 straipsnį;
- c) apie pareiškimus ir pranešimus pagal 40 straipsnį;
- d) apie išlygas ir jų atšaukimą pagal 42 straipsnį;
- e) apie šios Konvencijos įsigaliojimo datą pagal 43 straipsnį;
- f) apie denonsavimus ir pranešimus pagal 44 straipsnį;
- g) apie reikalavimus peržiūrėti Konvenciją pagal 45 straipsnį.

TAI PATVIRTINDAMI, žemiau pasirašiusieji, atitinkamai įgalioti, pasirašė šią Konvenciją savo vyriausybių vardu.

SUDARYTA Ženevoje tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimt pirmų metų liepos dvidešimt aštuntą dieną vieninteliu egzemplioriumi, kurio tekstai yra autentiški anglų ir prancūzų kalbomis; šis egzempliorius saugomas Suvienytųjų Nacijų Organizacijos archyve, o jo patvirtinti nuorašai išsiuntinėjami visoms valstybėms, Suvienytųjų Nacijų Organizacijos narėms, ir valstybėms, nesančioms jos narėmis, nurodytoms 39 straipsnyje.

VI DALIS

KONVENCIJOS TAIKYMO IR PEREINAMOJO LAIKOTARPIO NUOSTATA

35 straipsnis - Nacionalinės valdžios organų ir Suvienytųjų Nacijų Organizacijos bendradarbiavimas

1. Susitariančios valstybės įsipareigoja bendradarbiauti su Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Pabėgėlių reikalų Vyriausiojo komisaro valdyba ar kuriuo nors kitu Suvienytųjų Nacijų Organizacijos organu, kuriam gali būti perduotos jos funkcijos, ir padėti vykdyti jų įsipareigojimus stebėti, kaip laikomasi šios Konvencijos nuostatų.

2. Kad Vyriausiojo komisaro valdyba ar kuris kitas jį pakeičiantis Suvienytųjų Nacijų Organizacijos organas galėtų informuoti kompetentingus Suvienytųjų Nacijų Organizacijos organus, susitariančios valstybės įsipareigoja atitinkama forma teikti jiems reikalingą informaciją ir statistinius duomenis apie:

- a) pabėgėlių padėtį,
- b) šios Konvencijos įgyvendinimą ir
- c) galiojančius ar įsigaliosiančius įstatymus, potvarkius ir dekretus dėl pabėgėlių.

36 straipsnis - Supažindinimas su nacionaliniais įstatymais ir aktais

Susitariančios valstybės supažindina Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinį sekretorių su įstatymais ir potvarkiais, kuriuos jos išleido šiai Konvencijai įgyvendinti.

37 straipsnis - Ryšys su ankstesnėmis konvencijomis

Nepažeidžiant šios Konvencijos 28 straipsnio 2 punkto, šios Konvencijos dalyvėmis ši Konvencija pakeičia 1922 m. liepos 5 d., 1924 m. gegužės 31 d., 1926 m. gegužės 12 d., 1928 m. birželio 30 d. ir 1935 m. liepos 30 d. aktus, 1933 m. spalio 28 d. ir 1938 m. vasario 10 d. konvencijos bei 1939 m. rugsėjo 14 d. protokolą ir 1946 m. spalio 15 d. susitarimą.

VII DALIS

BAIGIAMIEJI NUOSTATAI

38 straipsnis - Ginčų sprendimas

Visi ginčai tarp šios Konvencijos dalyvių dėl jos aiškinimo ar taikymo, kurių negalima išspręsti kitokiu būdu, bet kurios ginčo šalies prašymu perduodami Tarptautiniam teismui.

39 straipsnis - Pasirašymas, ratifikavimas ir prisijungimas

1. Ši Konvencija priimta pasirašyti Ženevoje 1951 m. liepos 28 d., o po to atiduodama saugoti Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generaliniam sekretoriui. Ją galima pasirašyti Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Europos skyriuje nuo 1951 m. liepos 28 d. iki rugpjūčio 31 d. o vėliau bus galima pasirašyti Suvienytųjų Nacijų Organizacijos būstinėje nuo 1951 m. rugsėjo 17 d. iki 1952 m. gruodžio 31 d.

2. Šią Konvenciją gali pasirašyti visos valstybės, Suvienytųjų Nacijų Organizacijos narės, ir visos kitos valstybės, pakviestos dalyvauti įgaliotųjų atstovų Konferencijoje dėl pabėgėlių ir pilietybės neturinčių asmenų statuso, ar valstybės, kurioms Generalinė Asamblėja pasiūlys pasirašyti šią Konvenciją. Ši Konvencija ratifikuotina, ir ratifikavimo raštai atiduodami saugoti Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generaliniam sekretoriui.

3. Prie šios Konvencijos gali prisijungti šio straipsnio 2 punkte nurodytos valstybės nuo 1951 m. liepos 28 d. Prisijungiama prisijungimo dokumentą atiduodant saugoti Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generaliniam sekretoriui.

40 straipsnis - Konvencijos taikymas teritorijoms

1. Kiekviena valstybė pasirašymo, ratifikavimo ar prisijungimo metu gali pareikšti, kad ši Konvencija bus taikoma visoms arba kai kurioms teritorijoms, už kurių tarptautinius ryšius ta valstybė atsako. Toks pareiškimas įsigalioja šios Konvencijos įsigaliojimo toje valstybėje dieną.

2. Vėliau apie tokį šios Konvencijos taikymą pranešama per Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinį sekretorių, ir toks pranešimas įsigalioja devyniasdešimtą dieną po to, kai jį gauna Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinis sekretorius arba kai ši Konvencija įsigalioja toje valstybėje, jei ši data yra vėlesnė.

3. Kiekviena suinteresuota valstybė apsvarsto klausimą dėl galimybės imtis priemonių ir pradėti taikyti šią Konvenciją tose teritorijose, kuriose pasirašymo, ratifikavimo ar prisijungimo metu ši Konvencija nebuvo taikoma, jei tam neprieštarauja tų teritorijų vyriausybės ir tai yra būtina dėl konstitucinių priežasčių.

41 straipsnis - Federacinės valstybės

Federacinėms arba neunitarinėms valstybėms taikomos tokios nuostatos:

a) šios Konvencijos straipsniuose, kurie patenka į federalinės įstatymų leidžiamosios valdžios jurisdikcija, federacinės vyriausybės įsipareigojimai iš dalies atitinka įsipareigojimus šios Konvencijos dalyvių, kurios nėra federacinės valstybės;

b) su šios Konvencijos straipsniais, kurie patenka į federaciją įeinančių valstijų, provincijų ar kantonų, pagal federacijos konstitucinę sistemą neprivalančių imtis teisinių priemonių, jurisdikciją, federalinė vyriausybė kaip galima greičiau supažindina atitinkamus valstijų, provincijų ar kantonų valdžios organus išreikšdama savo pritarimą;

c) federacinė valstybė, šios Konvencijos dalyvė, kurios nors kitos susitariančios valstybės reikalavimu, perduotu per Suvienytųjų Tautų Organizacijos Generalinį sekretorių

PROTOKOLAS DĖL PABĖGĖLIŲ STATUSO

Protokolas buvo priimtas Ekonominėi ir socialinei tarybai pritariant

1966 m. lapkričio 18 d. 1186 (XLI) rezoliucija
ir Generalinės Asamblėjos 1966 m. gruodžio 16 d. 2198 (XXI) rezoliucija.

Toje pačioje rezoliucijoje Generalinė Asamblėja įpareigojo Generalinį sekretorių išsiuntinėti Protokolo tekstą V straipsnyje nurodytoms valstybėms siekdama suteikti joms galimybę prisijungti prie Protokolo

[SIGALIOJO: 1967 m. spalio 4 d. pagal VIII straipsnį.

Valstybės, šio protokolo dalyvės,

atsižvelgdamos į tai, kad Konvencija dėl pabėgėlių statuso (toliau vadinama Konvencija), pasirašyta Ženevoje 1951 liepos 28 d., taikoma tik tiems asmenims, kurie tapo pabėgėliais dėl įvykių, buvusių iki 1951 m. sausio 1 d.,

atsižvelgdamos į tai, kad po Konvencijos priėmimo atsirado naujų pabėgėlių liečiančių problemų, dėl kurių jiems negali būti taikoma ši Konvencija,

atsižvelgdamos į pageidavimą, kad visi pabėgėliai, patenkantys į Konvencijoje duotą apibrėžimą, turėtų vienodą statusą nepriklausomai nuo nurodytos 1951 m. sausio 1 d. datos, susitarė:

I straipsnis - Bendrieji nuostatai

1. Valstybės, šio Protokolo dalyvės, įsipareigoja taikyti Konvencijos 2 - 34 straipsnius pabėgėliams, kurie patenka į toliau duotą apibrėžimą.
2. Šiame Protokole terminas "pabėgėlis", išskyrus atvejus, kai taikomas šio straipsnio 3 punktą, reiškia kiekvieną asmenį, patenkantį į Konvencijos 1 straipsnio apibrėžimą, praleidžiant žodžius "dėl įvykių, buvusių iki 1951 m. sausio 1 d.", ir žodžius "dėl tokių įvykių" 1 A 2) straipsnyje.
3. Ši Protokolą valstybės, jo dalyvės, taiko be jokių

geografinių apribojimų, išskyrus atvejus, kai taikomi ir Konvencijoje dalyvaujančių valstybių pagal jos 1 B 1) a) straipsnį padaryti pareiškimai, jei šių valstybių įsipareigojimai Protokole nėra išplėsti pagal Konvencijos 1 B 2) straipsnį

II straipsnis - Nacionalinių valdžios organų ir Suvienytųjų Nacijų Organizacijos bendradarbiavimas

1. Valstybės, šio Protokolo dalyvės, įsipareigoja bendradarbiauti su Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Pabėgėlių reikalų Vyriausiojo komisaro valdyba ar kuria nors kita Suvienytųjų Nacijų Organizacijos įstaiga, kuriai gali būti pavesta vykdyti jos funkcijas, šiuo atveju - padėti kontroliuoti, kaip taikomos šio Protokolo nuostatos.

2. Kad Vyriausiojo komisaro valdyba ar kuris kitas Suvienytųjų nacijų Organizacijos organas, kuriam gali būti pavesta atlikti jos funkcijas, galėtų informuoti kompetentingus Suvienytųjų Nacijų organizacijos organus, valstybės, šio Protokolo dalyvės, įsipareigoja atitinkama forma teikti jiems pageidaujamą informaciją ir statistinius duomenis apie:

- a) pabėgėlių padėtį;
- b) šio Protokolo įgyvendinimą;
- c) galiojančius ar įsigaliosiančius įstatymus, potvarkius ir dekretus dėl pabėgėlių.

III straipsnis - Supažindinimas su nacionaliniais įstatymais

Valstybės, šio Protokolo dalyvės, supažindina Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinį sekretorių su įstatymais ir potvarkiais, kuriuos jos gali priimti šiam Protokolui įgyvendinti.

IV straipsnis - Ginčų sprendimas

Visi valstybių, šio Protokolo dalyvių, ginčai dėl jo aiškinimo ar taikymo, kurių negalima išspręsti kitais būdais, bet kurios ginčo šalies prašymu perduodami Tarptautiniam teismui.

V straipsnis - Prisijungimas

Prie šio Protokolo gali prisijungti visos valstybės, Konvencijos dalyvės, ir visos valstybės, Suvienytųjų Nacijų Organizacijos ar kurios nors specializuotos jos įstaigos narės, ir valstybės, kurias Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinis sekretorius yra pakvietęs prisijungti. Prisijungiama prisijungimo dokumentą atiduodant saugoti Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generaliniam sekretoriui.

VI straipsnis - Federacinės valstybės

Federacinėms arba neunitarinėms valstybėms taikomos tokios nuostatos:

- a) tuose Konvencijos straipsniuose, kurie taikomi pagal šio protokolo I straipsnio 1 punktą ir patenka į federalinės įstatymų leidžiamosios valdžios jurisdikciją, federacinės vyriausybės įsipareigojimai iš dalies atitinka įsipareigojimus valstybių dalyvių, kurios nėra federacinės valstybės;
- b) su Konvencijos straipsniais, kurie taikomi pagal šio Protokolo I straipsnio 1 punktą ir patenka į federaciją įeinančių valstijų, provincijų ar kantonų, neprivalančių pagal federacijos konstitucinę sistemą imtis teisinių priemonių, jurisdikciją,

federalinės vyriausybės kaip galima greičiau supažindina atitinkamus valstijų, provincijų ar kantonų valdžios organus išreikšdama savo pritarimą;

c) federacinė valstybė, šio Protokolo dalyvė, kurios nors kitos valstybės dalyvės reikalavimu, perduotu per Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinį sekretorių, informuoja, kokie įstatymai yra priimti ir kas praktiškai daroma federacijoje ir jos sudedamosiose dalyse dėl kiekvienos Konvencijos nuostatos, kuri turi būti taikoma pagal šio Protokolo I straipsnio 14 punktą, ir kokių mastu ta nuostata yra įgyvendinta įstatymais ar kitokiu būdu.

VII straipsnis - Išlygos ir pareiškimai

1. Kiekviena valstybė prisijungimo metu gali daryti išlygas dėl šio Protokolo IV straipsnio ir bet kurių Konvencijos nuostatų taikymo pagal šio Protokolo I straipsnį, išskyrus 1, 3, 4, 16 1) ir 33 straipsnių nuostatas, su sąlyga, kad valstybės, Konvencijos dalyvės, išlygos, padarytos pagal šį straipsnį, nebus taikomos pabėgėliams, kuriems taikoma Konvencija.
2. Valstybių, Konvencijos dalyvių, išlygos, padarytos pagal jos 42 straipsnį, jeigu jos neatšauktos, taikomos joms pagal šį protokolą.
3. Kiekviena valstybė, daranti išlygą pagal šio straipsnio 1 punktą, bet kuriuo metu gali ją atšaukti pranešdama apie Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generaliniam sekretoriui.
4. Pareiškimai, padaryti pagal konvencijos 40 straipsnio 1 ir 2 punktą valstybės, jos dalyvės, prisijungiančios prie šio Protokolo, laikomi taikytiniais ir šiam Protokolui, jei prisijungdama valstybė dalyvė per Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinį sekretorių jų neatšaukia. Konvencijos 40 straipsnio 2 ir 3 punkto ir 44 straipsnio 3 punkto nuostatos laikomos taikytinomis mutatus mutandis šiam Protokolui.

VIII straipsnis - Įsigaliojimas

1. Šis Protokolas įsigalioja tą dieną, kai atiduodamas saugoti šeštas prisijungimo dokumentas.
2. Kiekvienoje valstybėje, kuri prisijungia prie Protokolo po šešto prisijungimo dokumento atidavimo saugoti dienos, šis Protokolas įsigalioja tą dieną, kai ši valstybė atiduoda saugoti savo pačios prisijungimo dokumentą.

IX straipsnis - Denonsavimas

1. Kiekviena valstybė, šio Protokolo dalyvė, gali bet kuriuo metu denonsuoti Protokolą pranešdama apie tai Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generaliniam sekretoriui.
2. Toks denonsavimas atitinkamoje valstybėje įsigalioja po vienerių metų nuo tos dienos, kai Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinis sekretorius gauna pranešimą.

X straipsnis - Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinio sekretoriaus informacija

Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinis sekretorius informuoja V straipsnyje nurodytas valstybes apie šio protokolo įsigaliojimą, prisijungimus, išlygas, jų atšaukimą, denonsavimus ir dėl jo gautus pareiškimus bei pranešimus.

XI straipsnis - Saugojimas Suvienytųjų Nacijų organizacijos archyve

Šio Protokolo, kurio tekstai yra autentiški anglų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis, egzempliorius, pasirašytas Generalinės Asamblėjos pirmininko ir Suvienytųjų Nacijų Organizacijos Generalinio sekretoriaus, saugomas Suvienytųjų Nacijų Organizacijos sekretoriato archyve. Generalinis sekretorius išsiuntinėja patvirtintus šio Protokolo nuorašus visoms valstybėms, Suvienytųjų Nacijų Organizacijos narėms, ir kitoms valstybėms, nurodytoms V straipsnyje.